

POLKU

ELVI NEVALA

Polku

Romaani

Elvi Nevala

© Elvi Nevala 2019

Polku: Elvi Nevala

Etu- ja takakansikuvat ja rakenne: Elvi Nevala

Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9789528018056

Lukijalle

Kirja on kirjoittajan tarina muutaman ihmisen elämästä pikkukaupungin kupeessa. Matkan varrella tapahtuvista ja tapahtuneista kiemuroista, joita meille jokaiselle on nippu varattuna.

1

Ilmari käveli muhkuraista metsäpolkua kohti mökkiään kädet syvälle housujen taskuihin työnnettyinä. Korppi istui kuusenlatvassa ja seuraili miehen menoa. Napsautti nokallaan aamutervehdyksen, jota kulkija ei noteerannut. Mies ei nähnyt myöskään vanhan kuusikon jylhää komeutta, pitkäsivuisia naavanpeittämiä oksistoja, ei ikiaikaisia paksurunkoisia ja tasalatvaisia mäntyvanhuksia, ketunleipiä kuusten juurilla. Rinnemaasto laskeutui kohti kirkasvetistä järveä, joka vilahteli pieninä läikkinä paksujen runkojen seasta. Metsä oli oikea aarreaitta silmälle, joka osasi sitä oikein katsoa. Ilmarin ajatukset harhailivat aivan muualla.

Paljosta käytöstä johtuen vanhan kinttupolun poikki kulkevat lukuisat puiden juuret olivat menettäneet suojakuorensa. Niiden ympärillä ollut multa oli aikain saatossa kulkeutunut polun reunoille, ja maasta koholla olevat kyhmyiset juuret saattoivat huolettomalle kulkijalle tehdä arvaamatonta jäynää, kuten Ilmarille tekivät.

Ajatuksissaan kulkeva mies kompastui yhteen juurista, ja lennähti kontilleen polulle. Vaivalloisesti pystyyn kömpiesään noitui pitkän litanian tuntemiaan kirosanoja. Se ei kuitenkaan helpottanut tilannetta. Oikeassa polvessa tuntui inhottava kipu, ja nostettuaan housunpunttia, löysi viiltohaavan, josta ohut verivana, haki kulkureittiä säärikarvoja väistellen kohti nilkkaa.

— Voi helvetti, vielä tämäkin, hän manasi tuuriaan. Tarkasti vielä, mistä kohti jalkaa veri oli peräisin. Polvi oli osu-

nut luultavasti terävään kivenpalaseen, joka oli viiltänyt in-
hottavan näköisen haavan polvilumpion viereen. Ilmarilla
ei ollut muuta keinoa, kuin repäistä paitansa helmasta kan-
gassuikale ja tehdä siitä hätäside haavoittuneeseen jalkaan.
Saatuaan haavan sidottua hän nilkutti jokaisella askeleella
tuntemansa kivun saattelemana mökilleen.

Ilmari muisti, että jääkaapissa oli täysinäinen vodkapullo.
Se sai kelvata desinfiointiaineena, etteivät mahdolliset bak-
teerit aiheuttaisi tulehdusta haavan ympärille. Mökille
päästyään purki hätäsiteen, ja tarkasti, kuinka hänelle oli
käynyt. Teki johtopäätöksen, ettei lääkäriin tarvinnut läh-
teä, joten puhdisti haavan vodkaan kastellulla pumpuli-
puikolla ja lopuksi satoi sen ympärille puhtaan kangassuika-
leen repäisemästään vanhasta lakanasta. Saatuaan siteen
tiukasti paikalleen noitui vielä hornantuuttiin polulla olevat
puiden juuret, ja varomattoman liikkumisensa epätasai-
sella alustalla.

— Pitäisi kunnon ihmisen sen verran älytä eteensä katsoa,
että pystyssä pysyisi, Ilmari ääneensä manasi. Mikä kumma
saa aikuisen miehen kulkemaan kuin sokean kanan? Nai-
nen, nainen sen saa aikaiseksi, mies melkein karjaisi ja syl-
käisi pitkän syljen avonaisesta ikkunasta ulos.

Miinaan en enää ikinä kajoa! Kehtasi arvostella tapojani
lähestyä, opasti ja ohjasi kuin lasta; lopulta kuitenkin antoi
ja nauroi. Mikä häpeä pystyvälle miehelle. Perhana soi-
koon, vieläkin riipoo koko nainen.

Tulikivenkatkuisissa ajatuksissaan laittoi kahvipannun

päälle uskoen tuoreen kahvin rauhoittavan sekavat ajatuksensa.

Ilmari oli tehnyt elämäntyönsä armeijan leivissä ja päässyt nuorena eläkkeelle. Hän oli poikamies, oppinut käskyttämään, mutta oletti, ettei itse osannut olla käskettävänä. Siitä tämänkin päivän purkaus varmasti johtui. Tarkemmin ajatellen myönsi, ettei Miina ollut suoraan moittinut, eikä käskenyt, vain hienotunteisesti ohjaillut häntä sänkykamarin saloihin. Ymmärsihän hän, ettei mikään naistenkaataja ollut, mutta silti se jurppi.

Mies oli antautunut niin suurella sydämellä työhönsä, ettei hänen elämäänsä ollut mahtunut vaimoa, eikä yleensäkään pitkäaikaisempia naisystäviä. Illanistujaisista joskus jokunen yhden illan juttu oli, mutta niihin ei panostettu sen enempää. Pienessä tuiskeessa pikapano, se unohtui ennen aamunsarastusta.

Ilmari alkoi kuitenkin päivänpäälle lauhtua ja hänen ajatuksensa hiipivät kuin varkain viime tapaamiseen Miinan kanssa. Olihan se Miina hienokseltaan pitänyt suitsista kiinni ja Ilmari ollut ohjastettavana, mutta molempia tyydyttävään lopputulokseen oltiin kuitenkin päästy.

2

Miina istui portaille kantamassaan tuolissa nuuhkien raikaita kevätтуулten tuomia tuulahduksia. Oli alkukesän lämmin ja aurinkoinen aamupäivä. Ensimmäiset leskenlehdet availivat keltaisia kukintojaan, ja valkovuokot kurkkivat uteliaina uutta kesää lehtikarikkeen seasta.

Miina oli asunut vanhemmiltaan perinnöksi saamassaan talviasuttavassa kesämökissä vuodenväivät. Hän oli joutunut sairaseläkkeelle ennen varsinaista eläkeikää vaikeiden rytmihäiriöiden seurauksena. Hän oli ollut naimisissa kahdeksan vuotta puualan insinöörin kanssa. Mies menehtyi haimasyöpään kahden vuoden sairastelun jälkeen. Heillä ei ollut omia lapsia, mutta miehellä oli poika nuoruusaikojensa suhteesta.

Heillä oli kerrostalokolmio kaupungissa, se meni perinnönjaossa pojalle. Miina sai mökin, niin he olivat yhteisesti asian sopineet. Muu omaisuus jaettiin tasan hänen ja pojan kesken, joten ei Miina aivan puille paljaille jäänyt. Hän halusi mieluummin asua maalla kuin kaupungissa, ja suostui mielellään pojan eduksi luopumaan kaupunkiasunnosta.

Ei hän miehensä lasta ollut montaa kertaa nähnyt, mutta vastuunsa kantavana ihmisenä oli pojasta huolehtinut. Miina oli asian hyväksynyt mukisematta, koska hänellä itsellään ei ollut toivoa perhettä lisätä.

Miehen liian varhainen poismeno oli kova paikka Miinalle, senkin takia hän halusi luopua kaupunkiasunnostaan. Siellä jokainen esine, ja huoneiston henki muistuttivat heidän yh-

teisestä – kohtalaisen tasapainoisesta ja toisiaan kunnioittavasta yhteiselostaan. Mökillä he viettivät aikaansa harvemmin, joten vieraassa ympäristössä suruakin oli helpompi käsitellä.

Miinan ensimmäinen talvi oli vaikea. Hän tutustui hitaasti pikkukaupungin ihmisiin, joten seurustelu tapahtui lähinnä yksinpuheluna ja pieninä puuhasteluina mökin ympärillä. Ainut yhteys ulkomaailmaan oli puhelimen välityksellä käydyt keskustelut entisten työkavereiden kanssa. Nekin vähitellen harvenivat, jokaisella olivat omat harrastuksensa ja menonsa. Harvaa kiinnosti Miinan rutiininomainen, tapahutumaköyhä mökkielämä.

Kevään tullen Miina istui usein rannalla, minne vanhemmat olivat aikoinaan rakentaneet pienen ulkosaunan terasseineen. Se oli lämpimässä poukamassa vaalean – lähes valkoisen hiekkatöyrään suojassa. Jo aikaisin keväällä rantapenikka sulii niin, että siellä saattoi kutsua kesän ensimmäiset teerenpilkut nenälleen.

Jäiden sulettua järvenrannoilla alkoi olla elämää. Monille mökeille tuli kesäasukkaita ja järvellä liikkujia riitti. Miina pani merkille, että hänen rajanaapurimökkiinsä ilmestyi uusi asukas. Hänen muuttaessaan huvilalleen mökki oli ollut hiljainen ja autio. Miina pohti työäänä kuunnellessaan, oliko joku ostanut sen vai pitänyt paussia käymättä muutama vuoteen paikalla. Siellä tehtiin luultavasti remonttia. Vasaran kalke ja sahan suhina kuuluivat vettä pitkin hänen rantaansa saakka. Sopiva tuulensuunta vielä edesauttoi äänten kulkua. Sen verran hän tiesi, että naapuri asui – ainakin tällä hetkellä yksinään mökissä.

Yksikseen asusteleva mies näytti viettävän paljon vapaa-

aikaansa järvellä. Hän kävi usein uistelemassa, souteli kauempaa hänenkin rantansa ohitse, mutta ei koskaan tervehtinyt. Tuskin edes havaitsi hänen istuvan saunan terassilla. Mies näytti hänen ikäiseltään, aika pitkältäkin, mikäli nyt veneeseen pituutta tai ikää voi arvata. Hiekan värinen tuuhe tukka oli aina näkösällä. Lakki ei näyttänyt kuuluvan miehen vakiovarusteisiin.

Miinan katsellessa soutajan liikkeitä hänen uteliaisuutensa nosti päätään, ja hänen ajatuksiinsa virisi halu tutustua tähän yksinään järvellä viihtyvään naapuriinsa. Katsellessaan airojen rauhallisia vetoja, miehen uittaessa uistinta veneensä perässä, hän leikki erilaisilla vaihtoehdoilla sattumanvaraisesta kohtaamisesta.

Miina ei itse osannut kalastaa. Rantasaunan kupeessa oli isän jättämä, käsin veistetty puuvene. Se oli huolellisesti peitelty parrujen päälle kumolleen, mutta eihän hän yksin sitä olisi saanut veteen, eikä hän osannut soutaakaan. Onkiminen – vielä vähemmän uistelu, eivät olleet hänen vahvuuksiaan, vaikka hän oli isänsä kanssa pikkutyttönä onkea järvessä uittanutkin. Matalan rannan takia kalat olivat pysytelleet syvemmissä vesissä, eikä saalista oltu koskaan rannasta saatu. Näin ollen kipinä kalastusta kohtaan ei ollut Miinan kiinnostusta herättänyt.

Jos hän nyt menisi onkensa kanssa rannalle istumaan, vaikkapa vain miehen uteliaisuuden herättämiseksi, jokainen, joka vähänkin kalastamisesta jotain tiesi, hoksaisi, ettei puolenmetrin vedestä suuria saaliita ongittaisi. Jos

menisi uimaan juuri silloin, kun mies olisi veneineen lähietäisyydellä, voisi teeskennellä hukkuvaa ja huutaa apua. Kunnon kansalainen rientäisi varmasti pelastamaan vedenvaraan joutuneen. Ainakin sillä tavalla saisi ensi kontaktin uuteen naapuriinsa. No olisihan se vähän kornia uimataitoisen ihmisen yrittää hukkuvaa näytellä. Miina hymyili leikiteleville ajatuksilleen, eikä millään keksinyt luontevaa tapamiseen johtavaa vaihtoehtoa.

Olkoon koko mies! Pysyköön omissa oloissaan, Miina ajatteli harmissaan. Hän on mitä suurimmalla todennäköisyydellä havainnut minut, mutta kun ei ole tullut juttusille – ei edes tervehtinyt kauempaa – se on merkki siitä, että hänellä on perhe, joka tulee paikalle mökin valmistuttua. Tai hän on muuten erakko ja haluaa nauttia vain omasta seurastaan, mokomakin miehenkoltiainen.

Miina nousi paikaltaan, vilkaisi miehen suuntaan, ja lähti nousemaan polkua kohti omaa mökkiään.

4

Vaikka Miina kuinka yritti pitää ajatuksensa pihatöissä, omenapuiden leikkausohjeissa, ja viinimarjapensaiden harvennuksissa, hänen silmiinsä nousi kuva paksutukkaisesta, voimakkaan oloisesta kalastajasta järvellä.

Hän ei keksinyt eikä uskonutkaan sattumanvaraiseen kohtaamiseen. Avoimena ja rohkeana ihmisenä päätti ottaa härkää sarvista, ja käydä paikan päällä tervehtimässä uutta tulokasta. Jos miestä ei kiinnostanut tutustua häneen, niin sittenhän tiesi pysyä tontillaan

Miina leipoi marjapiirakan, laittoi osan laakealle lautaselle, suojasi sen liinalla roskilta, joita puista saattaisi matkalla tippua. Hän puki päällensä keltavihreärudullisen paitapuseron ja farkut, sekä ultramariininsinisen hupparin, mahdollisen kylmän varalle. Hänen tumma tukkansa sai olla valtoimenaan, se kehysti kivasti kapeita hieman etelämaalaisuuteen viittaavia – jo muutaman, lähes huomaamattoman ikäviivan somistamia kasvojaan.

Metsäpolkua astellessaan pani merkille vahvarunkoiset vanhat männyt, korkeat kuuset tyveltään kovastikin yli sylenmitan, variksen, tai harakan pesän männyn oksistossa. Vanha korppi laski liikennettä jokaiseen suuntaan kulijoista, eikä Miinakaan päässyt sen ohitse ilman huomautusta. Se istui vakiopaikallaan kuusenlatvassa, kertoen ronkutusellaan olevansa paikalla. Miinaa korppi huvitti sen verran, että hän kaivoi liinan alta palan piirakkaa ja heitti sen korppia kohti niin, että lintu näki heitetyn palan. Se il-

moitti nokkansa naksautuksella havainneensa annetun herkun, mutta ei heti laskeutunut ottamaan sitä. Odotti niin kauan, kunnes Miina oli hävinnyt mutkan taakse.

Ostettuaan keväällä poismuuttaneelta kyläkauppiaalta lautarakenteisen kesähuvilan miehen oli tarkoitus muuttaa se läpivuodenasuttavaksi. Hän purki ulkolaudoituksen, ja eristämällä seinät ekovillalla, sai mökkiin huomattavasti lisää lämpöä. Sähkö ja vesi olivat jo ennestään. Puilla lämmitettävä varaava takka antoi lisälämpöä kovemmillakin pakkasilla. Patterilämmitys tuki puulämmitystä, joten mökistä tulisi hyvinkin talviasuttava.

Miina lähestyi polkua pitkin taloa, joka sijaitsi järvelle viettävässä rinteessä. Hän näki osan puretusta seinästä, ja osan, jo valmiiksi rakennetusta osasta taloa, sekä jäntevännäköisen miehen naulaamassa lautaa seinään. Hiippaili hymyillen miehen taakse, joka oli juuri nostamassa uutta lautaa seinälle, entisen jatkeeksi. Mies oli keskittynyt työhönsä, eikä kuullut vieraan sipsuttavia askelia pehmeää ruohikkoa vasten.

— Hyvää päivää naapuri, Miina tervehti miehen selän takana.

Mies pyörähti äänen suuntaan, lauta jäi käteen ja vasara toiseen. Toinnuttuaan pahimmasta säikähdyksestä pudotti käsissään olleet tarvikkeet maahan. Laskeutui alas tellingeiltä silmiään siristellen, ja kasvojaan kämmenellään suojaten, nähdäkseen paremmin tulijan, vasten paistavalta auringolta. Katsoi Miinaa kuin säikky kani.

Polku kertoo erilaisten ihmisten kohtaamisista. Se on niiden yhdistymistä, loittonemista, polkujen sovittamista. Kenenkään polut eivät ole suoraa viivaa, mutta sovittamalla ja ymmärtämällä - ainakin viereiset polut ovat kuljettavissa.

Ote kirjasta: Olkoon koko mies! Pysyköön omissa oloissaan, Miina ajatteli harmissaan. Hän on mitä suurimmalla todennäköisyydellä havainnut minut, mutta kun ei ole tullut juttusille - ei edes tervehtinyt kauempaa - se on merkki siitä, että hänellä on perhe, joka tulee paikalle mökin valmistuttua. Tai hän on muuten erakko ja haluaa nauttia vain omasta seurastaan. Mokomakin!

Työsarkani tein pääosiltaan keramiikka-alan yrittäjänä ja kuvaamataidon ohjaajana. Sen jälkeen on ollut aikaa kokeilla uusia tuulia. Olen harrastajakirjoittajana julkaissut muutamia omakustanteita.

Tarinoita: Todenkaikuja 2012, Pilvilamfaat 2016

Kirjoja: Kana ja Minä 2014, Keskeneräinen 2018

Runoteoksia: Hetkiä elämästä 2018, Elämän virtaa 2015,

Hai na kuja 2016

BoD^{TM}
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi